

Nieuwe wet stelt strenge eisen aan toezicht op stichtingen in semipublieke sector

'Checks and balances' voor stichtingen in zorg, onderwijs, bij woningcorporaties en pensioenfondsen

Bas Visée

De governance in de zorg, het onderwijs, bij woningcorporaties en pensioenfondsen laat te wensen over. Hoewel vrijwel al deze instellingen de rechtsvorm van stichting hebben, is de wettelijke regeling van de stichting summier en sterk verouderd. Minister Ivo Opstelten van Veiligheid en Justitie heeft gelijk dat hij deze regeling wil verbeteren. Een internetconsultatie over het voorontwerp van wet is al gestart.

Juist bij de stichting is grote behoefte aan een goede wettelijke regeling van de governance. Waar bij vennootschappen de algemene vergadering van aandeelhouders voor 'checks and balances' zorgt, ontbreken deze in de basale opzet van de stichting. De huidige wet schrijft slechts het bestuur als orgaan voor. Dit betekent dat zorginstellingen of woningcorporaties de taken en bevoegdheden van hun raad van toezicht zelf moeten regelen in de statuten van de stichting. In het voorontwerp van wet is een basisregeling voor intern toezicht opgenomen, waarop stichtingen uit de semipublieke sector en pensioenfondsen in de toekomst kunnen terugvallen.

Zo wordt in de wet een taakomschrijving voor het toezichthoudende orgaan opgenomen. Dat dient toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de stichting en de daarmee verbonden organisatie. Verder staat de raad van toezicht het bestuur met raad terzijde.

Tevens wordt in het stichtingenrecht een tegenstrijdigbelangregeling opgenomen: bestuurders en toezichthouders mogen niet meer deelnemen aan de beraadslaging en besluitvorming als zij een tegenstrijdig belang hebben.

Daarnaast zal een algemene regeling voor aansprakelijkheid van toezichthouders bij stichtingen worden geïntroduceerd. Een lid van de raad van toezicht (rvt) is gehouden aan een behoorlijke vervulling van zijn taak. Van aansprakelijkheid jegens de stichting is sprake in geval van ernstig verwijtbare en onbehoorlijke taakvervulling. Strikt

genomen gelden deze normen nu alleen voor stichtingen die zijn onderworpen aan heffing van vennootschapsbelasting en slechts bij een faillissement. Het concept-wetsvoorstel stelt buiten twijfel dat een toezichthouder bij iedere stichting, ook buiten faillissement, intern aansprakelijk kan zijn.

Verder wordt de speciale regeling van aansprakelijkheid van bestuurders en toezichthouders jegens de failliete boedel uitgebreid van commerciële stichtingen tot alle stichtingen. Tot slot kan er straks worden ingegrepen als een rvt bij een zorginstelling of woning-

corporatie niet functioneert. Toezichthouders die het belang van de stichting zodanig schaden dat het voortduren van hun lidmaatschap van de rvt niet meer kan worden geduld kunnen dan door de rechter worden ontslagen.

De voorstellen vormen een fundamentele verbetering van de regeling van bestuur en toezicht in de semipublieke sector en bij pensioenfondsen. De kwaliteit van de governance zou nog verder worden versterkt als het wetsvoorstel de one-tier board bij de stichting wettelijk zou regelen, zoals dat ook gebeurd is bij vennootschappen. Goed en onafhankelijk toezicht op de uitvoerende bestuurders kan immers zowel in de one-tier board als de two-tier board vorm krijgen. Als de one-tier board ook wettelijk is geregeld voor stichtingen, kunnen semipublieke organisaties gemakkelijk kiezen voor dit monistische

bestuursmodel waarin de bestuurstaak worden verdeeld over uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders die deel uitmaken van een en hetzelfde orgaan. In de zorg is de one-tier board gek genoeg niet toegestaan. Dat verbod zou snel uit de sectorale zorgregelgeving moeten verdwijnen.

Het is te hopen dat het wetgevingstraject met voortvarendheid doorlopen wordt. Na alle symboolwetgeving van de afgelopen jaren (de doorgeslagen beperking van de bezoldiging van topfunctionarissen in de semipublieke sector en de arbitraire limitering van het aantal toezichthoudende functies) is het tijd voor een daadwerkelijke verbetering van de wettelijke regeling van bestuur en toezicht bij stichtingen.

Bas Visée is advocaat en partner bij Rutgers & Posch.

Na alle symboolwetgeving van de afgelopen jaren is het tijd voor een daadwerkelijke verbetering